

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ

Трг Републике Српске 1, телефон: 051/338-461, www.vladars.net, e-mail: mp@mp.vladars.net

Програм мјера за јачање безбједности и спречавања насиља у основним и средњим школама и ђачким домовима у Републици Српској

1. Приоритети и мјере са индикаторима

Приоритети представљају кључна поља и правце дјеловања за јачање безбједности и спречавање насиља у школама, на основу којих се изводе мјере са јасним и прецизним индикаторима. Руководећи се напријед поменутиим елементима с циљем свеобухватног приступа спречавања насиља у школама и ђачким домовима, предлажемо сљедеће приоритете:

1. Унапређење законодавног оквира за превенцију насиља
2. Побољшање материјалних и техничких услова
3. Прикупљање података о насиљу и у вези са превенцијом насиља, те праћење промјена током времена
4. Спречавање насиља унапређењем наставног плана и програма
5. Кадровско јачање стручне службе
6. Рад с наставницима, васпитачима у ђачким домовима, стручним сарадницима и директорима
7. Унапређење програма за превенцију насиља
8. Укључивање родитеља у активности с циљем спречавања насиља
9. Укључивање заједнице у активности с циљем спречавања насиља
10. Провођење медијске кампање о превенцији насиља у школама
11. Анализа, те праћење стања и оцјена приступа у борби против насиља.

ПРИОРИТЕТ 1. Унапређење законодавног оквира за превенцију насиља

	Мјера	Активност	Носиоци активности	Индикатор
1.1.	Унаприједити законодавни оквир ради осигурања нулте стопе толеранције насиља у школама и ђачким домовима	Анализирати и дефинисати потребне измјене и допуне постојећих закона	Министарство просвјете и културе (МПК), Републички педагошки завод (РПЗ), школе, ђачки домови	Проведена анализа и извршене измјене и допуне постојећег законодавног оквира
1.2.	Унаприједити подзаконске прописе усмјерене ка превенцији насиља у школама и ђачким домовима	Извршити анализу важећих подзаконских прописа и предложити измјене и допуне	(МПК), (РПЗ), школе, ђачки домови	Извршена анализа важећих подзаконских прописа и предложена измјена и допуна
1.3.	Побољшати механизам подршке ученицима у ризику и ученицима са проблемима у понашању	Донијети обједињен протокол о поступању у случају насиља, злостављања или занемаривања дјецe и протокол о поступању у случају	(МПК), (РПЗ), Министарство унутрашњих послова (МУП), Министарство здравља и	Донесен нови протокол

		вршњачког насиља	социјалне заштите (МЗиСЗ), Министарство породице, омладине и спорта (МПОС)	
1.4.	Дефинисати јасне принципе засноване на емпатији и заједничком систему вриједности на основу којих ће свака школа и ђачки дом израдити свој кодекс понашања који треба да буде усмјерен ка промоцији ненасиља	Израдити кодекс сваке школе и ђачког дома на основу утврђених принципа који ће препознати права и обавезе радника, ученика и родитеља наглашавајући принцип заједничког учешћа	Школе, ђачки домови	Усвојени кодекси понашања у школама и ђачким домовима

ПРИОРИТЕТ 2. Побољшање материјалних и техничких услова

	Мјера	Активност	Носиоци активности	Индикатор
2.1.	Планирати у Буџету Републике посебну позицију за побољшање школске инфраструктуре и инфраструктуре ђачких дома са циљем повећања сигурности дјеце	Припремити приједлог Буџета који укључује посебну позицију за побољшање школске инфраструктуре и инфраструктуре ђачких дома са циљем повећања сигурности дјеце	МПК	Усвојен Буџет са понуђеним приједлогом
2.2.	Повећати надзор школског објекта, ђачког дома и дворишта	Осигурати увођење видео-надзора у школама и ђачким домовима	МПК, школе, ђачки домови, јединице локалне самоуправе	Уведен видео-надзор
2.3.	Побољшати освјетљење школских објеката и ђачких дома	Обезбиједити додатна расвјетна тијела за школе и ђачке домове	МПК, Министарство за просторно уређење, грађевинарс	Обезбијеђена додатна расвјетна тијела

			тво и екологију (МПУГЕ), школе, ђачки домови, јединице локалне самоуправе	
2.4.	Учинити безбједнијим приступ школском објекту и ђачком дому ограђивањем	Обезбиједити ограду за школска дворишта и ђачке домове	МПК, МПУГЕ, школе, ђачки домови, јединице локалне самоуправе	Обезбијеђена ограда за школска дворишта и ђачке домове
2.5.	Стварати подстицајно просторно окружење кроз појачану одговорност ученика и наставника ка понашању које промовише сигурност у школама и ђачким домовима	Креирати амбијенталне услове у којима се ученици добро осјећају излагањем награда и школских признања, умјетничких дјела, цртежа, фотографија, самосталних продуката ученика итд.	Школе, ђачки домови	Креирани амбијентални услови у којима се ученици добро осјећају
2.6.	Унаприједити механизам школског дежурства	Обезбиједити појачано дежурство	МПК, РПЗ, школе	Обезбијеђено појачано дежурство
2.7.	Израдити смјернице за дефинисање протокола о дежурству	Дефинисати смјернице за израду протокола	РПЗ Школе Ђачки домови	Израђене смјернице и достављене школама и ђачким домовима

ПРИОРИТЕТ 3. Прикупљање података о насиљу и у вези са превенцијом насиља, те праћење промјена током времена

	Мјера	Активност	Носиоци активности	Индикатор
3.1.	Утврдити јединствен начин евидентирања насиља у школама и ђачким домовима	Дефинисати Образац за евиденцију насиља у школама и и ђачким домовима	МПК, РПЗ	Донесен Образац за евиденцију насиља у школама и и ђачким домовима у писаном и електронском

				облику
3.2.	Израдити и штампати едукативни материјал за препознавање/идентификовање насиља у школи и ђачком дому	Израдити едукативне паное за препознавање/идентификовање насиља у школи и ђачком дому	РПЗ, Школе Ђачки домови	Израђени едукативни панои за препознавање/идентификовање насиља
3.3.	Утврдити начин извјештавања мултисекторских тимова школа	Израдити јединствен образац за извјештавање мултисекторских тимова у школама	МПК, РПЗ	Израђен јединствен образац за извјештавање мултисекторских тимова у школама
3.4.	Прикупити податке о одобреним програмима/пројектима за превенцију насиља који се примјењују у школама и ђачким домовима	Израдити базу података о програмима/пројектима превенције насиља који се тренутно реализују у школама и ђачким домовима	МПК, РПЗ	Успостављена база података о програмима/пројектима превенције насиља
3.5.	Успоставити базу података верификованих програма превенције насиља у школама и ђачким домовима	Донијети каталог програма стручног усавршавања васпитно-образовних радика	МПК, РПЗ	Донесен каталог програма стручног усавршавања васпитно-образовних радика
3.6.	Унаприједити процедуру праћења непримјереног понашања ученика током времена дефинисањем улоге свих запослених	Новим Протоколом дефинисати улоге свих запослених у процесу праћења непримјереног понашања ученика	МПК, РПЗ Школе Ђачки домови	Утврђена одредба у Протоколу која дефинише улогу свих запослених у процесу праћења непримјереног понашања ученика
3.7.	Унаприједити систем анонимног пријављивања насиља путем „Сандучета повјерења“	Анализирати тренутно стање кориштења система анонимног пријављивања насиља путем „Сандучета повјерења“	РПЗ Школе Ђачки домови	Успостављен систем анонимног пријављивања насиља путем „Сандучета повјерења“
3.8.	Унаприједити проток и размјену информација у вези вршњачког насиља између Министарства просвјете, РПЗ-а, школа и ђачких домована	Именовање одговорног лица у Министарству и РПЗ-у за питања насиља и безбједности у	МПК, РПЗ, школе, ђачки домови	Именовано одговорно лице у Министарству и РПЗ-у за питања насиља и безбједности у

		школама и ђачким домовима		школама и ђачким домовима
3.9.	Унаприједити проток и размјену информација у вези вршњачког насиља између надлежних министарстава	Формирање интерресорног тима на нивоу Владе од представника МПК, МУП-а, МЗиСЗ и МПОС	МПК, МУП, МЗиСЗ, МПОС	Формирано интерресорно тијело
3.10.	Извјештавати Владу о провођењу Програма мјера за јачање безбједности и спречавања насиља у основним и средњим школама и ђачким домовима у Републици Српској	Припремити Информацију о провођењу Програма на полугодишњем нивоу	МПК	Припремљене информације и упозната Влада

ПРИОРИТЕТ 4. Спречавање насиља унапређењем наставног плана и програма

	Мјера	Активност	Носиоци активности	Индикатор
4.1.	Припремити наставни програм за предмет Хуманост и безбједност за девети разред основне школе	Експериментално увести програм за наставни предмет Хуманост и безбједност кроз пилот фазу у 20 школа у деветом разреду (у школској 2023/24)	МПК, РПЗ	Уведена експериментална примјена програма за наставни предмет Хуманост и безбједност у 20 школа у деветом разреду (у школској 2023/24)
4.2.	Увести нови предмет/изборни предмет у средњим школама током свих година школовања са фокусом на ментално здравље ученика, емпатију, пријатељство, ненасиље	Експериментално увести предмет/изборни предмет кроз пилот фазу у 20 средњих школа у првом разреду (у школској 2023/24)	МПК, РПЗ	Уведена експериментална примјена предмета/изборног предмета кроз пилот фазу у 20 средњих школа у првом разреду (у школској 2023/24)
4.3.	Промовисати постојеће садржаје у наставним програмима који су усмјерени на спречавање насиља	Путем групног и индивидуалног савјетодавно-инструктивног рада са наставницима промовисати постојеће садржаје у наставним програмима који су усмјерени на спречавање насиља	РПЗ	Промовисани постојећи садржаји у наставним програмима који су усмјерени на вјештине препознавања насиља, сигурности, рјешавања сукоба ненасилним путем, контроле осјећања,

				приступа помоћи и подршке
4.4.	Обогатити наставни програм за часове одјељенске заједнице садржајима који су усмјерени ка превенцији насиља и здравим стилевима живота	Повећати број наставних тема у оквиру програма за рад у одјељенској заједници које су посвећене превенцији насиља и здравим стилевима живота	РПЗ	Повећан број наставних тема у оквиру програма за рад у одјељенској заједници које су посвећене превенцији насиља и припремљен приручник за наставнике

ПРИОРИТЕТ 5. Кадровско јачање стручне службе

	Мјера	Активност	Носиоци активности	Индикатор
5.1.	Оснажити стручне службе у школама и ђачким домовима	Измјене прописа који уређују норматив за број стручних сарадника на начин да се утврде критеријуми на основу којих ће се ангажовати сарадници (до 16 одјељења један сарадник, до 32 одјељења други и итд.);	МПик	Измјењени прописи који уређују норматив за број стручних сарадника у школама и ђачким домовима
5.2.	Осигурати заступљеност стручних сарадника у свим школама и ђачким домовима зависно од броја ученика	Утврдити потребе школа и ђачких домова и услова у којима школа/ђачки дом ради, те додатно ангажовање одговарајућих стручних сарадника	МПик	Ангажовани одговарајући стручни сарадници на основу утврђених потреба
5.3.	Развити модел обавезне сарадње стручних сарадника свих школа и ђачких домова	Утврдити методологију на основу које ће се остваривати сарадња	МПК, РПЗ	Развијена методологија на основу које ће се остваривати сарадња
5.4.	Јачати стручне службе додатним ангажовањем лица у РПЗ-у и Министарству	Ангажовати лица које ће бити задужена за провођење овог програма	МПК, РПЗ	Ангажована лица у РПЗ-у и Министарству за за провођење овог програма

ПРИОРИТЕТ 6. Рад с наставницима, васпитачима у ђачким домовима, стручним сарадницима и директорима

	Мјера	Активност	Носиоци активности	Индикатор
6.1.	Упознати васпитно-образовне раднике о потреби, важности и начину прикупљања података у вези са насиљем у школи и ђачком дому	Кроз различите стручне скупове и савјетовања упознати васпитно-образовне раднике о важности и начину прикупљања података у вези са насиљем у школи и ђачком дому	РПЗ	Директори и остали радници информисани и обучени о важности и начину прикупљања података у вези са насиљем
6.2.	Јачати васпитну улогу наставника у школи	Израдити и реализовати план и програм обука наставника усмјерен ка јачању васпитне улоге наставника	РПЗ	Унапријеђене професионалне компетенције наставника
6.3.	Јачати васпитну улогу стручних сарадника у школи и васпитача у ђачком дому	Израдити и реализовати план и програм обука усмјерен ка јачању васпитне улоге стручних сарадника у школи и васпитача у ђачком дому	РПЗ	Унапријеђене стручне компетенције стручних сарадника у школи и васпитача у ђачком дому
6.4.	Оснаживати директоре школа и ђачким домовима у области квалитетног руковођења и организације рада школе/ђачког дома	Израдити и реализовати план и програм обука директора усмјерен ка јачању њихових организационих и руководећих капацитета	РПЗ	Унапријеђене организационе и руководеће компетенције директора школа/ђачких домовина
6.5.	Осигурати трајни професионални развој свих радника са фокусом на превенцију насиља	Кроз правилник о стручном усавршавању, оцјењивању и напредовању утврдити начин континуираног стручног усавршавања	МПК, РПЗ	Развијен и примјењен правилник о стручном усавршавању, оцјењивању и напредовању и утврђен начин континуираног стручног

		радника		усавршавања радника
6.6.	Успоставити механизме подршке наставницима у случају да трпе насиље у учионици	Кроз Етички кодекс за раднике и ученике дефинисати мјере подршке наставницима у случају да трпе насиље у учионици	МПК, РПЗ, Просвјетна инспекција	Измијењен Етички кодекс за раднике и ученике на начин да су дефинисане мјере подршке наставницима у случају да трпе насиље у учионици
6.7.	Појачати контролу рада школа	Вршити континуирану контролу реализације активности одјељенског старјешине и контроле реализације ваннаставних активности	МПик РПЗ Просвјетна инспекција	Унапријеђена реализација активности одјељенског старјешине и реализација ваннаставних активности
6.8.	Додатно вредновати рад наставника и стручног сарадника са ученицима и родитељима ученика у превенцији насиља	Кроз измјене Правилника о поступку за додјељивање Светосавске награде	МПик РПЗ	Измјењени Правилника о поступку за додјељивање Светосавске награде у основним и средњим школама

ПРИОРИТЕТ 7. Унапређење програма за превенцију насиља

	Мјера	Активност	Носиоци активности	Индикатор
7.1.	Унаприједити примјену постојећих програма у школама за превенцију насиља	Утврдити „слабе тачке“ примјене постојећих програма	МПик РПЗ	На основу анализе, унапријеђена примјена постојећих програма
7.2.	Унаприједити примјену програма „Брига о дјеции-заједничка одговорност и обавеза“	Анализирати тренутно стање примјене програма „Брига о дјеции-заједничка одговорност и обавеза“ Дефинисање смјерница за побољшање примјене Програма	МПик РПЗ	Унапријеђена примјена програма „Брига о дјеции-заједничка одговорност и обавеза“

7.3.	Развити модел праћења и евалуације програма „Брига о дједи-заједничка одговорност и обавеза“	Утврдити досадашњи модел праћења и евалуације програма „Брига о дједи-заједничка одговорност и обавеза“ и предложити ефикаснији	МПик РПЗ	На основу анализе програма донешен ефикаснији модел праћења и евалуације
7.4.	Унаприједити примјену постојећих програма кроз успостављање модела вршњачке помоћи	Оспособити ученике за учешће у пружању помоћи ученицима који трпе насиље (уз подршку стручних лица)	РПЗ школе	Успостављен модел вршњачке помоћи

ПРИОРИТЕТ 8. Укључивање родитеља у активности с циљем спречавања насиља

	Мјера	Активност	Носиоци активности	Индикатор
8.1.	Утврдити обавезу доношења програма партнерства породице и школе	Предложити Образац за израду програма партнерства и пружити подршку школама приликом израде програма	МПик РПЗ	Донесен образац за израду програма партнерства породице и школе у годишњем програму рада
8.2.	Јачање сарадње са родитељима у циљу спречавања насиља	Осмислити и реализовати радионице/предавања са родитељима у циљу спречавања насиља	Школе	Осмишљене и реализоване радионице/предавања са родитељима у циљу спречавања насиља
8.3.	Јачање партнерске улоге родитеља и школа у васпитавању ученика	Идентификација ресурса који постоје међу родитељима а који се могу искористити у активностима спречавања насиља	Школа Родитељи	Родитељи укључени у активности превенције насиља
8.4.	Информисати родитеље о политикама и активностима школе у вези спречавања насиља	Организовати тематске састанке у вези борбе против насиља	Школа Родитељи	Родитељи упознати са политикама и активностима школе у вези спречавања

				насиља
8.5.	Рад са родитељима на побољшању кључних родитељских вјештина и подстицању ненасилних стратегија за рјешавање проблематичног понашања	Планирање и реализација предавања за родитеље	Школа Родитељи	Побољшане кључне родитељске вјештине у подстицању ненасилних стратегија за рјешавање проблематичног понашања кроз предавања
8.6.	Обуке наставника и другог школског особља о томе како комуницирати с родитељима и како их укључити у већој мјери	Планирање и реализација предавања за наставнике	РПЗ, Школа	Обучени наставници и друго школско особље о томе како комуницирати с родитељима и како их укључити кроз предавања

ПРИОРИТЕТ 9. Укључивање заједнице у активности с циљем спречавања насиља

	Мјера	Активност	Носиоци активности	Индикатор
9.1.	Унаприједити сарадњу са свим релевантним институцијама у локалној заједници у циљу спречавања насиља	Процијенити стручне капацитете унутар локалне заједнице који могу бити укључени у активности на спречавању насиља	МПК, РПЗ, Школа ЈЛС Дом здравља Центар за социјални рад Полицијске управе	Постојећи стручни капацитети укључени у активности спречавања насиља
9.2.	Утврдити обавезу доношења програма партнерства локалне заједнице и школе те плана партнерства са заједницом	Предложити Образац за израду програма партнерства и пружити подршку школама приликом израде програма	МПК, РПЗ	Донесен образац за израду програма партнерства локалне заједнице и школе у годишњем програму рада
9.3.	Унаприједити сарадњу школа и установа социјалне заштите, здравствених установа, МУП-а, удружења (укључујући спортске, умјетничке и сл.), медија	Кроз Реферални механизам подршке дјечи у школама кроз мултисекторске тимове додатно развити протоколе	МПК, РПЗ, МУП, МЗиСЗ, школе, удружења,	Развијени и уведени протоколи сарадње међу установама из различитих система

		сарадње		
9.4.	Отварати школу као мјеста на којем се могу одвијати заједничке активности заједнице	Понудити школски простор за активности у заједници и догађаје након наставе	Школе, локална заједница	Школски простор уступљен за потребе заједнице
9.5.	Направити листу ресурса за пружање подршке дјечи у локалним заједницама	Утврдити групе, организације или службе из заједнице које би могле пружити подршку школи	РПЗ, школе	Направљена Листа ресурса за пружање подршке дјечи у локалним заједницама
9.6.	Учинити боравак у школи сигурнијим ангажовањем школског полицајца	Ангажовање школских полицајца	МУП, школе	Ангажован полицајац у школама
9.7.	Развијање навијачке културе и толеранције код ученика	Израдити план активности у циљу развијање навијачке културе и толеранције код ученика Реализовати едукације/посјете спортским удружењима и спортским клубовима у локалној заједници	Спортски клубови/друштва Локална заједница РПЗ МПОиС	Израђен план и реализоване планиране активности

ПРИОРИТЕТ 10. Провођење медијске кампање о превенцији насиља у школама

	Мјера	Активност	Носиоци активности	Индикатор
10.1.	Промовисати Програм мјера за јачање безбједности и спречавања насиља у основним и средњим школама у Републици Српској	Израдити и приказивати писане, аудио и видео материјале ради подизања свијести о потреби нулте толеранције на насиље у школама	МПК, РПЗ, школе	Приказани писани, аудио и видео материјали ради подизања свијести о потреби нулте толеранције на насиље у школама
10.2.	Укључити јавне личности у промоцију плана за превенцију насиља у школама	Организовати догађаје са јавним личностима који ће промовисати	МПК, РПЗ, шира локална заједница,	Укључене јавне личности и препознати као амбасадори добре

	(„амбасадори добре воље“)	ненасиље	јавне личности	воље
10.3.	Направити план обиљежавања значајних међународних датума у вези борбе против насиља	Обиљежавати значајне датуме као што су међународни дан дјечијих права, борбе против насиља, особа са инвалидитетом и слично	РПЗ, школе	Обиљежени значајни датуми у складу са предложеним планом кроз активности као што су округли столови, панел дискусије, спортска такмичења, повећан број објављених чланака у новинама и интернет порталима, заједно са бројем дијељења на друштвеним мрежама
10.4.	Анимирати ученике да учествују у креирању медијске кампање	Осмислити конкурс за кратки филм којим ће ученици промовисати другарство и толеранцију, сигурност на интернету и слично	МПК, РПЗ, школе	Креиран конкурс којим ће ученици промовисати сигурност, безбједност и ненасиље
10.5.	Регулисати начин употребе информационо-комуникационих технологија у школама	Уредити интерним школским актом начин употребе мобилних уређаја (телефона, таблета, паметних сатова) у школама	МПК, РПЗ, МУП, школе	Свака школа има свој акт којим се уређује начин употребе мобилних уређаја (телефона, таблета, паметних сатова) у школама

ПРИОРИТЕТ 11. Анализа, те праћење стања и оцјена приступа у борби против насиља

	Мјера	Активност	Носиоци активности	Индикатор
11.1.	Континуирано пратити стање и вршити оцјену приступа у борби против насиља	Успоставити системе информисања и проток информација између заинтересованих страна	МПК, РПЗ, школе	Протоколом из Приоритета 1. утврдити начин комуникације свих заинтересованих, праћења и оцјењивања стања у школи у погледу безбједности
11.2.	Прикупљати податке који могу бити користан извор	Утврдити показатеље ефикасности на основу	МПК, РПЗ, школе,	Одређени исходи ефикасности на

	информација за показатеље ефикасности	којих утврђујемо да ли су активности спречавања насиља успјешне или нису и организовати испитивање на основу питања која мјере насиље (редовне школске анкете)	Просвјетна инспекција	основу којих утврђујемо да ли су активности спречавања насиља успјешне или нису
11.3.	Одредити начин (дизајн) оцјењивања упоређивањем исхода ефикасности прије и након активности	Припремити инструмент за оцјењивање и процјену успјешности борбе против насиља и сигурности у школама	РПЗ, школе	Успостављен начин оцјењивања доношењем адекватног инструмента (упитник, анкетни листић)
11.4.	Проводити активности и јачати програме спречавања насиља на темељу добијене оцјене (резултата)	Користити препоруке из оцјене ради унапређења активности спречавања насиља и јачања школе у цјелини	МПК, РПЗ, школе	Унапријеђене активности спречавања насиља на основу препорука из оцјене
11.5.	Укључити показатеље ефикасности мјера спречавања насиља у шири систем праћења и оцјењивања борбе против насиља на нивоу Републике	Израдити одговарајући извјештај о ефикасности мјера спречавања насиља	МПК, РПЗ	Урађен извјештај

